

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

СИЛАБУС

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО
(ХУДОЖНЯ КЕРАМІКА)**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Спеціалізація: 014.12 «Мистецтво. Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «2» вересня 2024 р.**

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва навчального освітнього компонента	Декоративно-прикладне мистецтво (художня кераміка)
Викладач (-і)	Коман Галина Михайлівна
Контактний телефон Викладача	+38 0968504115
E-mail викладача	halyna.koman@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн /онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Програма освітнього компонента «Декоративно-прикладне мистецтво (художня кераміка)» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців першого бакалаврського рівня, спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). В процесі навчання студенти ознайомлюються з теоретичними і практичними основами одного із традиційних видів декоративно-прикладного мистецтва — художньої кераміки. Освітній компонент «Декоративно-прикладне мистецтво (художня кераміка)» займає важливе місце в процесі художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p> <p>Освітній компонент «Декоративно-прикладне мистецтво (художня кераміка)» має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва, розвиток його креативних здібностей і займає важливе місце в процесі художньо-педагогічної підготовки фахівців для закладів загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладів культури, освіти та закладів вищої освіти.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою вивчення освітнього компонента «Декоративно-прикладне мистецтво (художня кераміка)» є: набуття необхідних знань та навичок в галузі мистецтва художньої кераміки, як виду декоративно-прикладного мистецтва; розвиток та формування у студента творчого мислення; поглиблення знань та вмінь самостійної творчої роботи і практичних навичок у створенні сучасної кераміки.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компонента є: отримання знань про розвиток художньої кераміки України, мистецьких особливостей гончарних осередків; вивчення методики виготовлення керамічних виробів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність.	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.	
Загальні компетентності.	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.	
ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.	

ЗК7.Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, виявляти та утверджувати національно-культурну ідентичність, реалізовувати свої правай обов'язки як члена суспільства; утверджувати цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК8.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Фахові компетентності.

ФК1.Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК4.Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК7.Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'я зберезувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9.Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Програмні результати навчання

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

РН6. Проєктувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технологій здоров'язбереження під час освітнього процесу, способів запобігання та протидії негативним впливам на особистість, налагоджувати ефективну співпрацю з учнями та батьками (особами, які виконують їхні функції).

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН6. Володіти навичками художнього проєктування, конструювання, формотворення, моделювання і макетування об'єктів дизайну.

ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	54
Самостійна робота	120
Всього	180

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика навчального освітнього компонента

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Історія розвитку української художньої кераміки як виду декоративно-прикладного мистецтва.	2		20
Тема 2. Гончарні осередки України. Типологія керамічних виробів, художні особливості.	2		40
Тема 3. Методика виготовлення та декорування керамічних виробів: основні методи формування, матеріали, інструменти. Техніка безпеки для студентів при роботі у майстерні з художньої кераміки.	2		20
Тема 4. Збір матеріалу для створення ескізу до завдання «Декоративний керамічний пласт».		4	8

Тема 5. Ескізування до завдання «Декоративний керамічний пласт». Перенесення обраної композиції на кальку.		6	8
Тема 6. Формування пласта із глини, перенесення композиції на його поверхню. Початок формування рельєфу на поверхні пласта.		4	
Тема 7. Опрацювання рельєфу за допомогою петель різної величини та конфігурації.		8	4
Тема 8. Завершальний етап, підготовка до висушування виробу.		4	
Тема 9. Збір матеріалу для створення ескізу до завдання «Квадратний модульний керамічний пласт».		4	4
Тема 10. Ескізування до завдання «Квадратний модульний керамічний пласт». Перенесення обраної композиції на кальку.		4	4
Тема 11. Формування пласта із глини, перенесення композиції на поверхню пласта. Початок формування рельєфу на поверхні модульного пласта.		4	
Тема 12. Опрацювання рельєфу модульного пласта за допомогою петель різної величини та конфігурації.		6	6
Тема 13. Завершальний етап виготовлення модульного пласта з глини. Відливання гіпсової форми з модульного глиняного пласта.		4	
Тема 14. Висушування гіпсової форми та відливання 4-х модульних плиток із виготовленої гіпсової форми.		4	3
Тема 14. Тонування випалених пластів.		2	3

6. Система оцінювання навчального освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен, Максимальна кількість балів – 100. Самостійна робота: реферат або презентація на задану тему – 10 балів, Практичні заняття – 40 балів, Екзамен – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Екзамен – 50 балів, Самостійна робота, реферат або презентація – 10 балів.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 40 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен, Форма здачі – комбінована (усна, письмова тестування на інтерактивному сервісі Plickers).

7. Шкала оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою : (див. за посиланням)

<http://surl.li/vxwmac>

Шкали оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ECTS
90 – 100	5	Відмінно	A
80 – 89	4	Добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	Задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання практичних робіт проводиться згідно шкали оцінювання:

A (відмінно) – практичне завдання виконано в повному обсязі, з використанням оригінальних методів виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог. Практична робота зберігається у фондах кафедри – 5 (відмінно)- 95-100 балів;

Авторський підхід до створення ескізів - 5 (відмінно) - 90-95 балів;

B (дуже добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі, вище середнього рівня, але із окремими неточностями, несуттєвими помилками - 4 (дуже добре) - 80-85 балів;

C (добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно, на достатньому рівні, але допускається значна кількість помилок - 4 (добре) - 70-79;

D (задовільно) – практичне завдання виконане з великою кількістю помилок, допущено суттєві погрішності, які впливають на кінцевий зміст виконання завдання, немає авторської думки - 3 (задовільно) – 60-69;

E (достатньо) – практичне завдання виконане умовно, не виконані основні вимоги, потребує доопрацювання на всіх етапах - 3 (достатньо) - 50-59;

FX (незадовільно) – практичне завдання не розкрито, не виконані основні вимоги до роботи, є копією чужих робіт - 2 (незадовільно) - 26-49;

F (неприйнятно) – практичне завдання не виконано, або виконано на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-25.

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю - залік	
Практичне заняття	50
Контрольна робота	5
Самостійна робота	15
Тестування	30
Максимальна кількість балів	100

8. Політика навчального освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

9. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, 1992. 264 с
2. Базильчук Л.В, Пічкур М.О. Основи художньої кераміки: Навчально-методичний посібник. – Умань: АЛМІ, 2009. – 84 с.
3. Боренько Н. Типологічні особливості та декор гончарних виробів Волині й Полісся. Минуле і сучасне Волині і Полісся. Народна культура і музеї. Наук. зб. Вип. 44. Матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-етнографічної конференції, присвяченої 80- річчю від дня народження Олекси Ошуркевича, 16–17 квітня 2013 року, м. Луцьк. Луцьк, 2013. С. 108–113.
4. Боренько Н. Гончарний посуд Українського Полісся: трансформація назви і форми в контексті міжкультурних взаємовпливів. Матеріали до української етнології: щорічник: зб. 49 наук. пр. Вип. 10 (13). Київ: 2011. С. 132–138.
5. Власюк Д. Розвиток гончарства в дубеченському осередку старовижівського району. Минуле і сучасне Волині і Полісся. Старовижівщина та її населені пункти в історії України та Волині. Наук. зб. Вип. 40. Матеріали XXXX Всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції, смт. Стара Вижівка. Луцьк: Волиньполітграф, 2011. 266–271.
6. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття / Т.В. Кара-Васильєва, З.А. Чегусова. – К.: Либідь, 2005. – 274 с.
7. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку / Наталія Григорівна Крутенко. – К.: Либідь, 2002. – 252 с.
8. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). Київ : Редакція вісника «Ант», 2005.- XVI. 400 с.

9. Станкевич М.Є. Художня кераміка // Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 1993. – С.77-85.
10. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XII-XVIII ст.). Київ, Либідь, 1992.
11. Хром'як О. Особливості атрибутування косівських гончарних виробів другої половини ХХ століття. Українська керамологія: Національний науковий щорічник. За рік 2007: Атрибуція кераміки в Україні. Опішне: Українське Народознавство, 2011. Кн. III. Т. 2. С. 211–215.

Додаткова література:

1. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / Є. П. Желібо, Н. М. Заверуха, В. В. Зацарний навчальний посібник. Київ : Каравела, 2008. 344 с. [Електронний ресурс домашньої бібліотеки].
Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/12quL9GzowNqzt7ue4hRO4D10Erp2duVx/view>
2. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник: У 2 т. Афіша, 2000. Т. I. - 363с.;Т. 2. – 399 с.
3. Галицькі керамічні плитки із рельєфними зображеннями та гончарні клейма : каталог / Т. М. Ткачук, К. Л. Тимус. Галич, 1997. 62 с. [Електронний ресурс домашньої бібліотеки].
Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1btOExBF6wSJU2r0BEAGywrDmuxQHy-G1/view>
4. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої граматики) : навч.-метод. посіб. Ч. 1. Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. 196 с. іл. [Електронний ресурс домашньої бібліотеки].
Режим доступу : <https://drive.google.com/file/d/1AZhzIJRgkygfG37hOmu3vxsS4e-vrBty/view>

Викладач: Коман Галина Михайлівна,
викладач кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну